

DOI 10.36074/logos-15.11.2024.070

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНИЙ РЕСУРС ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ЮРИСТІВ

Чусова Ольга Миколаївна¹, Терзі Тетяна Олександрівна²

1. канд. пед. наук, старший викладач
кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки
Одеський національний економічний університет, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0003-1943-109X

2. здобувач вищої освіти факультету економіки та управління підприємством
Одеський національний економічний університет, УКРАЇНА

Негативні соціально-економічні зміни, політичні та соціокультурні перетворення, пов'язані з умовами сьогодення України, впливають на забезпечення психологічного благополуччя. Війна актуалізувала негативні фактори життєздатності населення країни: дисбаланс на всіх рівнях соціальної взаємодії особистості та суспільства, виникнення неспроможності особистісного контролю, обмеження матеріально-соціальних ресурсів, зниження передбачуваності та прогнозованості життєвих ситуацій, деформація моральних засад та ціннісних орієнтацій.

Життєздатність індивіда забезпечує здатність індивіда до особистісного самозбереження та виживання; характеризує індивідуальну систему адаптаційних ціннісно-орієнтаційних установок, стратегію опанування складних життєвих обставин, рівень задоволеності власним існуванням та самоздійснення у професійному та особистісному аспектах [2]. Професійна життєздатність особистості під час вимушеної міграції опосередкована наступними чинниками: життєвим та професійним досвідом спеціаліста; рівнем підготовленості людини до важких та стресогенних професійних ситуацій; пошуком індивідуально-особистісного способу ефективного існування в професії; рівнем адаптивності та можливості здійснювати ефективну професійну діяльність в умовах акультурації.

Професійна життєздатність виражається у формах життєздійснення: внутрішньо-професійній – професійне самовдосконалення, спрямоване на

формування професійно важливих компетентностей (життєздатність співробітника як здатність фахівця ефективно використовувати особистісні ресурси для адаптації в стресогенних ситуаціях та мінливих обставинах професійної діяльності); зовнішньо-професійній – досягнення значущих здобутків у різних аспектах професійної діяльності [1]. Друга форма професійної вітагенності диференціюється: кар'єрна життєздатність – успішне подолання диспозиційних професійних бар'єрів та віра в себе у взаємодії з готовністю ризикувати та досягати поставлених цілей; життєздатність лідера – комплекс психологічних властивостей, які детермінують потенціал лідера (вміння брати на себе відповідальність, оптимізм, високий рівень розвитку навичок ефективної комунікації, дотримання моральних цінностей та корпоративної культури, навички організаційної культури життєздатності та збереження і зміцнення свого психо-фізичного здоров'я як конкурентної переваги) [3].

Життєздатність українських юристів опосередкована високим рівнем стресогенності професійної діяльності в умовах військових дій на теренах України, психологічно напруженими та ризикованими для життя і здоров'я способами виконання професійних обов'язків, професійним та емоційним вигоранням, соціально-нормативним тиском під час виконання професійної діяльності. Особливо вищезазначені фактори актуалізуються в умовах вимушеної міграції та психологічної акультурації, які підсилюються ситуацією дезадаптації, втратою стабільності та професійних контактів, ризиком невідповідності професійних очікувань нових іноземних роботодавців, юридичними обмеженнями, невизначеністю соціальної залученості та кар'єрного шляху в іншій країні.

Одним із професійно-особистісних базисних ресурсів життєздатності юристів визначено психологічне благополуччя як багатовимірний конструкт, концептами якого є складові елементи, що інтегрують результативність професіонала на різних рівнях організації життєдіяльності: особисте благополуччя – показник ступеню спрямованості особистості на реалізацію позитивного самоздійснення (превалювання осмисленості та високої якості життя, позитивної мотиваційної залученості та самосприйняття, задоволеності, особистісного зростання, ефективного функціонування у міжособистісних стосунках); професійне благополуччя – інтегральний показник особистісного вектору щодо здійснення професійного функціонування (позитивна психологічна настанова щодо професійної діяльності; прагнення до розкриття свого потенціалу, задоволення потреби у професійній самореалізації, фінансової безпеки; відчуття професійної референтної спільності; компетентність, професійна самоефективність). Особистісний потенціал

SEZIONE 24.

PSICOLOGIA E PSICHIATRIA

психологічного благополуччя юристів в умовах акультурації залежить від життєвих обставин перебування, смисложиттєвих орієнтацій, рівня соціальної підтримки, включеності в життя громади. Психологічне благополуччя юристів є ресурсом, який протидіє професійно-особистісній деформації та дезадаптації в умовах вимушеної міграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Березовська Л. І. (2018). Життєздатність як основа конкурентоздатності в професійній діяльності: соціально-психологічні аспекти. *Вісник Національного університету оборони України*, (1), 13–19.
- [2] Кокун О. М. & Клименко В. В. & Корніяка О. М., та ін. (2021). *Психофізіологічні закономірності життєстійкості фахівців соціономічних професій* (О. М. Кокун, Ред.). Видавець Вікторія Кундельська.
- [3] Day R. & Allen T. D. (2004). The relationship between career motivation and self-efficacy with protégé career success. *Journal of vocational behavior*, 64(1), 72-91.